VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen

Ymv ja Mmv tapaamiset 12.6.2025
Päivi Gummerus-Rautiainen ja Mikko Kuusinen, YM
Heikki Granholm, MMM

Ennallistamisasetuksen keskeinen sisältö

Olemassa olevan lainsäädännön toimeenpanon tehostaminen

Artikla 4 ja 5 Maa-, rannikko- ja makean veden ekosysteemien sekä meriekosysteemien luonnon tilan parantaminen (= ennallistaminen) ja palauttaminen sekä turvaaminen

Luonto- ja lintudirektiiviin, vesipuitedirektiiviin ja meristrategiadirektiiviin toimeenpanon tehostaminen

EU:n biodiversiteettistrategian toimeenpano

Artikla 8 Kaupunkiympäristöjen viher- ja latvuspeitteisyyden turvaaminen ja lisääminen

Artikla 9 Jokien luonnollisten yhteyksien ja niihin liittyvien tulvatasanteiden luonnollisten toimintojen ennallistaminen

Artikla 10 Pölyttäjäkantojen positiivisen kehityksen varmistaminen

Artikla 11 Maatalousympäristöjen luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen ja turvepeltojen vettäminen

Artikla 12 Metsäluonnon monimuotoisuudelle tärkeiden rakennepiirteiden vahvistaminen

Artikla 13 Kolmen miljardin puun istuttaminen EU:ssa

Kansallinen ennallistamissuunnitelma

- Komissiolle toimitettavan suunnitelman luonnoksen (formaatti komissiolta) tulee valmistua elokuun loppuun 2026 mennessä -> suunnitelma lausunnoille keväällä 2026 ja sen jälkeen VN-päätös
- Tämän jälkeen komissiolle on varattu kuuden kuukauden aika esittää huomionsa, jotka jäsenmaiden on otettava huomioon. Lopullinen suunnitelma on toimitettava komissioon elokuun 2027 aikana
- Suunnitelma laaditaan valtioneuvostossa ympäristöministeriön johdolla. Teemaryhmissä päävastuut jakautuvat YM:n ja MMM:n kesken, muut ministeriöt osallistetaan sektorivastuiden mukaisesti

Sidosryhmä-yhteistyö

Erillisen osallistamissuunnitelman mukaisesti

Biodiversiteettiohjausryhmä

Biodiversiteettityöryhmä

Kansliapäällikön vetämä ohjausryhmä

Projektiryhmä
Teemaryhmien puheenjohtajat

Maa- ja sisävesiluontotyypit sekä lajien elinympäristöt (4 Art.) ja virtavedet sekä tulvatasanteet (9 Art.)

Meriluonnon tilan parantaminen (5 Art.)

Kaupunkiympäristöt (8 Art.)

Maatalousympäristöt (12 Art.) ja pölyttäjäkannat (10 Art.)

Metsäluonto (12 Art.)

Lainsäädäntö-hanke

Asetuksesta tulevat suorat lainsäädäntötarpeet (heikentymättömyysvelvoite)

Kunkin työryhmän tunnistamat muutostarpeet lainsäädäntöön

Ennallistamissuunnitelmaan kootaan

- Toimenpiteet luontotyyppien tilan selvittämiseksi niiden koko pinta-alalla
- Ennallistettavien alueiden määrä ja kuvaus ennallistamistoimenpiteistä
- Tiedot toimenpiteistä, joilla turvataan saavutettu hyvä tila alueilla, joilla riittävä laatu on jo saavutettu
- Ennallistamistoimenpiteiden käyttöönoton aikataulu
- Ennallistamisen kohteena olevien alojen seuranta sen varmistamiseksi, että velvoitteet ja tavoitteet täyttyvät
- Tiedot ennallistamistoimenpiteet varmistavista tarvittavista säännöksistä
- Arvio ennallistamistoimenpiteiden sosioekonomisista vaikutuksista ja hyödyistä
- Arvio rahoitustarpeista

Lähtökohtia ja keinoja ennallistamissuunnitelman toimeenpanoon (1/2)

- Ennallistamisasetus on voimassa olevaa EU-lainsäädäntöä
- EU:n luontopolitiikkaan ennallistamisasetus tuo vakautta ja jatkuvuutta aina vuoteen 2050 saakka
- Tuo väistämättä muutoksia eri sektorien toimintaympäristöihin
- Ennallistamisasetusta toimeenpannaan jo Suomessa, mutta nykytoimien mittakaava ja resurssit riittämättömiä
- Olemassa olevien ohjelmien jatkaminen ja laajentaminen (METSO, Helmi, Nousu, Ahti, Sotka)
- Toimeenpanon alkuvaiheessa painopiste on suojelualueilla ja muilla valtionmailla

Lähtökohtia ja keinoja ennallistamissuunnitelman toimeenpanoon (2/2)

- Luonnonarvomarkkinat tarjoavat uusia mahdollisuuksia vapaaehtoiseen toimeenpanoon
- Pyritään vaikuttamaa luonnon monimuotoisuuden kannalta haitallisiin tukiin
- Myös lainsäädännöllisten keinojen mahdollisuudet tarkastellaan
- Toimeenpanoon kutsutaan kaikki mukaan!

Miten voi seurata valmistelua tai osallistua ennallistamissuunnitelman valmisteluun?

- Valtioneuvoston Hankeikkuna-sivulle päivitetään kaikkien valmistelevien ryhmien kokousmateriaalit: https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM055:00/2024, Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen - Valtioneuvosto
- Ympäristöministeriön verkkosivuilla on yleistietoa ennallistamisasetuksesta: https://ym.fi/ennallistamisasetus
- Teemaryhmät järjestävät omia tai yhteisiä sidosryhmätilaisuuksia
- EU:n NRR referenssiportaali: https://biodiversity.europa.eu/europes-biodiversity/nature-restoration/reference-portal-for-nature-restoration-regulation

Reunaehdot ennallistamis-suunnitelman laatimiseen

Ohjausryhmä 13.3.2025

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

1. Luontoarvot ja kilpailukyky Suomen suunnitelman ytimenä

- Suunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi käytettävät keinot, kohteiden valinta ja niiden priorisointi ovat jäsenmaiden päätettävissä
- Vapaaehtoiset keinot ovat keskeinen osa keinovalikoimaa. Hyödynnetään olemassa olevia luonnon tilan parantamisen kokemuksia ja ohjauskeinoja (METSO, Helmi, Nousu, Ahti, Sotka, metsätalouden luonnonhoidon käytännöt, VHS, MHS)
- Hyödynnetään asetuksen sallimat joustomahdollisuudet Suomen kannalta parhaalla tavalla
- Pyritään pääsääntöisesti monivaikutteisiin toimiin, joilla tavoitellaan samanaikaisesti useamman tavoitteen toteutumista sekä tunnistetaan synergiat ilmastotoimien kanssa. Esimerkiksi aluetta voidaan hyödyntää talouskäytössä ja samalla parantaa luonnon tilaa.
- Suojelualueilla ja valtionmailla tehtäviä toimia priorisoidaan toimeenpanon alkuvaiheessa
- Otetaan ennallistamistoimien suunnittelussa tasapainoisella tavalla huomioon myös luonnonvarojen kestävän käytön, ruuantuotannon, elinkeinotoiminnan, kaupunkirakenteen kehittämisen sekä muun alueiden käytön tarpeet ennallistamisasetuksen mukaisesti.
- Suunnitelmassa yhteensovitetaan ennallistamistavoitteet, elinkeinovaikutukset ja Suomen yritysten kilpailukyky

2. Suunnitelma laaditaan asetuksen ja näiden periaatteiden mukaisesti ja yhteistyössä

- Valmistelu tehdään avoimesti ja yhdessä eri ministeriöiden kesken
- Suunnitelman laatimisessa tarkastellaan erilaisia vaihtoehtoja huomioiden suorat ja välilliset kustannukset, huoltovarmuus ja omavaraisuus.
- Poliittinen valmistelu kytketään valmisteluun ohjausryhmän ja PEYH-ministerityöryhmän kautta. Nämä reunaehdot ohjaavat ennallistamissuunnitelman laadintaa. Lopulliset valinnat linjataan poliittisessa päätöksenteossa.
- Luontotyyppien suotuisaa viitealaa (FRA) määriteltäessä vertailuarvoksi valitaan lähtökohtaisesti luontotyyppien pinta-alat vuonna 1995. Teemaryhmät voivat esittää hyväksyttäväksi muuta referenssiarvoa ohjausryhmälle luontotyypeittäin.
- Luontotyyppien suotuisat viitealat ja ennallistamisen tarve arvioidaan teemaryhmissä asiantuntijantyönä ja perustuen kaikkeen käytettävissä olevaan tutkimus-, seuranta ja inventointitietoon.
- Laajapinta-alaisten/merkittävimpien metsäisten direktiiviluontotyyppien määritelmien tulkintaa tarkastellaan ja selkeytetään Natura-verkoston ulkopuolella lähtökohtana EU:n alkuperäiset määritelmät
- Luonto- ja lintudirektiivin raportoinnissa käytettävistä määritelmistä ja raportoinnin tuloksista ei voida suoraan johtaa ennallistamistavoitteita kansalliseen suunnitelmaan.
- Ennallistamissuunnitelmassa huomioidaan laajasti yhteiskunnalliset tavoitteet
- Priorisoidaan valmistelua keskittymällä nyt vuoteen 2030 ulottuvan ennallistamissuunnitelman osan valmisteluun ja vuoteen 2050 ulottuva osa suunnitelmasta laaditaan strategisemmalla tasolla
- Ollaan vuorovaikutuksessa EU komission sekä muiden jäsenmaiden kanssa

3. Suunnitellut toimet ovat oikeudenmukaisia ja niiden vaikutukset on arvioitu

- Valittavien toimien hyväksyttävyys ja oikeudenmukaisuus varmistetaan
- Yhteensovitetaan erilaiset näkemykset laajapohjaisen osallistamisen avulla
- Huolehditaan kansalaisten perusoikeuksien toteutumisesta
- Jatkuvana työnä arvioidaan
  - Kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristö-, taloudelliset ja muut vaikutukset
  - Suunniteltujen toimien vaikutuksia eri sektorien toimintaympäristöön ja kilpailukykyyn monipuolisesti
- Suunniteltujen toimien kansantaloudellisia, aluetaloudellisia sekä maaseutuvaikutuksia arvioidaan

4. Julkisen rahoituksen käyttö on kustannustehokasta, vaikuttavaa ja uusia rahoituskeinoja mahdollistava

- Tavoitteiden toteuttamiseksi valitaan käytössä olevista ja uusista toimista kustannustehokkaimmat keinot
- Minimoidaan kustannusvaikutukset: Nykytoimien mittakaavaa ja resursseja pyritään kasvattamaan kustannustehokkaasti
- Toimitaan aktiivisesti EU-rahoituksen kotiuttamiseksi ennallistamissuunnitelman toimeenpanoon
- Suunnitelman toimeenpano edellyttää:
  - Kustannustehokkuutta julkisen rahoituksen käytössä
  - Monipuolisten rahoitusratkaisujen ml. yksityisen rahoituksen hakemista toimeenpanon varmistamiseksi
- Huolehditaan, että suunnitelma on toteuttamiskelpoinen kulloinkin käytössä olevilla keinoilla ja resursseilla
- Kansallisen ennallistamissuunnitelman toteutus julkisella rahoituksella sopeutetaan eduskunnan vuosittain päättämän valtion budjetin mukaiseksi

Maatalous ja metsäluonto teemaryhmien työt

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

TR maatalous: Mitä tavoitteita maatalous-ympäristölle on ennallistamisasetuksessa?

- Suomen täytyy parantaa **peltolintujen ja pölyttäjien tilaa** sekä valita **kaksi indikaattoria** kolmesta vaihtoehdosta

  1. **niittyperhoset**
  2. maaperän hiili kivennäismaapellolla
  3. **maisemapiirteet maatalousmaalla (esim. puut, pensaat, kesannot…)**

- Maaperän hiiltä kuvaavan mittarin kasvattaminen on erityisen hankalaa, joten teemaryhmä ehdottaa valittavaksi indikaattorit 1 ja 3. Valitut indikaattorit täytyy **saada kasvuun 2030 mennessä**.
- Miten indikaattorit saadaan kasvuun? Mm. Lisätään pelloille mm. monimuotoisuuskaistoja, puustoisia kasvustoja ja levennetään pientareita, lisätään kesantoja tarkoituksenmukaisissa paikoissa, lisätään luonnonlaitumia ja muita niittyjä, lisätään luomuviljelyä ja laidunnusta…
- Toimia voidaan tehdä mm. maatalouspolitiikan (CAP) kautta

TR maatalous: turvemaiden ennallistamistavoitteet

- Turvepeltojen **ennallistaminen** = monet luontoa, vesistöä ja ilmastoa hyödyttävät viljelytoimet
- Turvepeltojen **vettäminen** = nostettava pellon vedenpintaa → tarkoittaa kosteikkoviljelyä tai viljelyn lopettamista

- HUOM! Osa toimista voidaan tehdä turvetuotantoalueilla tai muilla ojitetuilla turvemailla (esim. suometsät). Kaikkea ei tarvitse tehdä turvepelloilla

- Analysoitavana mm. mistä kokonaispinta-alasta tavoitteet lasketaan, ja voitaisiinko toimia tehdä jo käytöstä poistetuilla turvepelloilla
- Maanomistajille **vapaaehtoisia** toimia, tavoitteena turvata samalla **ruoantuotanto** ja **huoltovarmuus**

TR metsäluonto: Metsäekosysteemien ennallistaminen (artikla 12)

- Ennallistamisasetuksen tavoitteena on parantaa metsäluonnon monimuotoisuuden tilaa myös suojelualueiden ulkopuolella.
- Metsäindikaattorit koskevat kaikkia metsiä yhtä lukuun ottamatta, eli niitä seurataan sekä suojelualueilla että talousmetsissä
- Saavutettava kansallisella tasolla indikaattorein kasvava kehityssuunta, kunnes saavutetaan **tyydyttävät tasot**
- Indikaattorit kuvaavat monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden rakennepiirteiden – kuten kuollut pysty- ja maapuu sekä puuston monilajisuus – määrän lisääntymistä. Kaikille pakollisena indikaattorina on metsälintuindeksi.

Indikaattorit:

- Yleisten metsälintujen indeksi
- Kuolleet pystypuut
- Kuolleet maapuut
- Sellaisen metsän osuus, jossa valtalajina ovat luontaiset puulajit
- Metsien kytkeytyneisyys
- Eri-ikäisrakenteisten metsien osuus
- Orgaanisen hiilen määrä
- Puuston monilajisuus

Yleisten metsälintujen indeksi -indikaattoriin vaikuttavia toimenpiteitä

- Talousmetsien luonnonhoito: järeiden ja vanhojen elävien puiden säästäminen, kuolleiden puiden säästäminen ja lisääminen, monipuolinen puusto
- Kiertoajan pidentäminen
- Riistametsänhoito: esim. riistatiheikköjen, alikasvoksen vaalimisen, puuston koko- ja tiheysvaihtelun ja sekametsäpiirteisyyden lisääminen

Sellaisen metsän osuus, jossa valtalajina luontaiset puulajit -Indikaattoriin vaikuttavia toimenpiteitä

- Nykytaso on korkea, joten sitä on vaikea parantaa millään toimenpiteellä

Kuolleet pysty- ja maapuut -indikaattoreihin vaikuttavia toimenpiteitä

- **Metsänkäsittelyt**
  - Olemassa olevan kuolleen puun parempi säästäminen puunkorjuussa (erit. luopuminen kuolleen puun korjaamisesta energiapuiksi ja maanmuokkauksessa huomion kiinnittäminen energiapuun säästämiseen)
  - Metsätuhopuiden säästäminen
  - Kasvatettavien puulajien valinta (esim. lehtipuiden säästäminen nykyistä enemmän taimikonhoidossa)
- **Talousmetsien luonnonhoito**
  - Säästöpuiden määrän lisääminen nykyisestä
  - Vanhojen, elävien puiden säästäminen nykyistä suuremmassa määrin kaikissa hakkuissa
  - Tekopökkelöiden katkaiseminen elävistä puista uudistus- ja harvennushakkuissa
- **Arvokkaat luontokohteet ja suojavyöhykkeet**
  - Nykyistä kattavampi säästäminen ja jättäminen kokonaan metsätaloustoimien ulkopuolelle (esim. vesistöjen suojavyöhykkeet)
  - Lahopuukeskittymien säilyttäminen ja luominen

ESIMERKKEJÄ

Metsien kytkeytyneisyys - indikaattoriin vaikuttavia toimenpiteitä

- **Metsäkadon ehkäisy**
  - Metsänraivaus pelloksi ja rakennetuksi maaksi
  - Uusiutuvan energian tuotantolaitosten ja muun infrastruktuurin vaikutusten minimointi
- **Suometsien hoito ja käyttö**
  - Puuntuottokelpoisten soiden pitäminen puuntuotannossa
- **Metsitys**
  - Joutoalueiden ja heikkotuottoisten peltojen metsitys
  - Suopohjien metsitys

Eri-ikäisrakenteisten metsien osuus - indikaattoriin vaikuttavia toimenpiteitä

- **Metsänkäsittelyt**
  - Menetelmien monipuolistaminen: jatkuvan kasvatuksen menetelmät, säästöpuumetsätalous?
  - Kivennäismaiden lannoituksen edistäminen: esim. kaksijaksoisen mänty-kuusisekametsän erirakenteisuuden lisääminen
  - Metsien kiertoajan pidentäminen
- **Talousmetsien luonnonhoito**
  - Lahopuun lisääminen säätöpuita jättämällä ja jättämällä korjaamatta metsätuhopuita
  - Kulotus ja poltto (Tulen käyttö palojatkumoalueilla, paahdeympäristöjen hoito)
- **Suometsien hoito ja käyttö**
  - Osassa rehevistä korvista hakkuut peitteisen metsänkasvatuksen menetelmillä
  - Kunnostusojitusten välttäminen harvennushakkuiden yhteydessä korvissa ja karuilla rämeillä
  - Ojitettujen turvemaiden tuhkalannoituksen edistäminen (mahdollinen kunnostusojituksen välttäminen ja kasvatus poimintahakkuin)

ESIMERKKEJÄ

Puuston monilajisuus -indikaattoriin vaikuttavia toimenpiteitä

- **Metsänkäsittelyt**
  - Metsänuudistaminen
  - Taimikonhoito
  - Myöhemmät käsittelyt
- **Talousmetsien luonnonhoito**
  - Vähälukuisten puulajien valitseminen säästöpuiksi (erityisesti monimuotoisuudelle tärkeät puut ja puuryhmät)
- **Soiden hoito ja käyttö**
  - Soiden ennallistamisen yhteydessä sopivilla kasvupaikoilla
- **Arvokkaat luontokohteet ja suojavyöhykkeet**
  - Suojavyöhykkeet, tiheiköt ja vaihettumisvyöhykkeet

Orgaanisen hiilen määrä - indikaattoriin vaikuttavia toimenpitetä

- **Kivennäismaiden lannoituksen edistäminen** (lisää kivennäismaiden hiilivarastoa)
- **Lahopuun lisääminen säästöpuita jättämällä ja jättämällä korjaamatta metsätuhopuita** (lisää kivennäismaiden maaperän hiilivarastoa)
- **Metsien kiertoajan pidentäminen** (lisää kivennäismaiden maaperän hiilivarastoa)
- **Hakkuutähteiden korjuun välttäminen**
- **Metsien kasvattaminen runsaspuustoisina (tiheänä kasvattaminen ja avohakkuiden välttäminen)**
- **Havupuuvaltaisten metsien (ja havupuusekametsien) suosiminen**
- **Runsaspuustoisten ja vanhojen metsien suojelu**

ESIMERKKEJÄ

Miksi on tärkeää parantaa talousmetsien luonnontilaa?

- Monimuotoiset metsät sietävät paremmin muutoksia ja sopeutuvat esimerkiksi ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin.
- Huolehtimalla luonnon monimuotoisuudesta varmistamme myös metsäelinkeinon toiminnan edellytyksiä.
- Monia toimenpiteitä tehdään jo nyt, mutta niitä on laajennettava.

Talousmetsien luonnonhoidolla parannetaan luonnon tilaa talousmetsissä

- Kansallinen metsästrategia (KMS 2035)
- Metsälaki 10 §
- Metsäsertifioinnit (PEFC, FSC)
- Informaatio-ohjaus, kuten metsänhoidon suositukset, luontotieto, paikkatietoaineistot ja -työkalut

ARJEN PIENILLÄ TEOILLA MONIMUOTOISEMPAA METSÄLUONTOA MEILLE KAIKILLE
SÄÄSTÖ-PUURYHMÄ
SEKA-METSÄ
VANHA PUU
TEKO-PÖKKELÖ
SUOJA-VYÖHYKE
SUOJA-TIHEIKKÖ
LAHOPUUT
ARVOKAS ELINYMPÄRISTÖ
#MONIMETSÄ

KANSALLINEN ENNALLISTAMISSUUNNITELMA

Maa- ja sisävesiluontotyypit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet – teemaryhmä (1)

ADOBE STOCK

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

4 Art.: maa- ja sisävesiluontotyypit sekä lajien elinympäristöt päätavoite vuoteen 2050

Jäsenvaltioiden on varmistettava:

a) Luontodirektiivin liitteessä I lueteltujen **luontotyyppien**, eli direktiiviluontotyyppien, osalta hyvässä tilassa olevan pinta-alan lisääntyminen, kunnes **vähintään 90 %** on hyvässä tilassa ja saavutetaan kunkin luontotyypin suotuisa viiteala jäsenvaltion kullakin luonnonmaantieteellisellä alueella

b) Luonto- ja lintudirektiivin **lajien elinympäristöjen** kasvava kehityssuunta kohti riittävää laatua ja määrää (jotta niiden suotuisa suojelutaso on mahdollista saavuttaa)

Suomessa on 68 luontodirektiivin luontotyyppiä

Suoluontotyyppejä, esim. puustoiset suot (91D0*)

Metsäluontotyyppejä, esim. harjumetsät (9060), lehdot (9050)

Sisävesiluontotyyppejä esim. karut kirkasvetiset järvet (3130)

Luontotyypit ovat maa- tai vesialueita, joilla on tietynlaiset ympäristöolot sekä luonteenomainen kasvi- ja eläinlajisto.

Itämeren rannikon luontotyyppejä ja dyyniluontotyyppejä, esim. variksenmarjadyynit (2140)

Perinnebiotooppeja, kallioluontotyyppejä, tunturiluontotyyppejä jne.

Kuvat: Aija Kukkala, Juho Kotanen, Anne Raunio, Seppo Tuominen

Suojelutasotilanne, Suomi v. 2019

Luontotyypit (68)

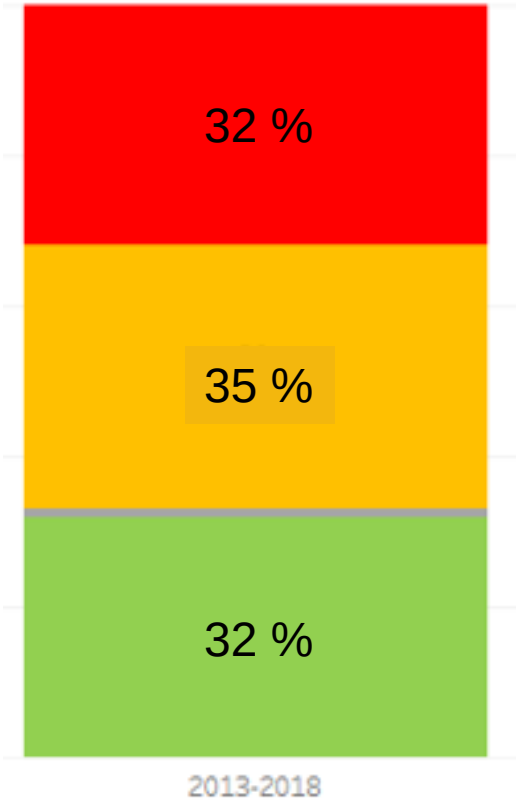

Lajit (140)

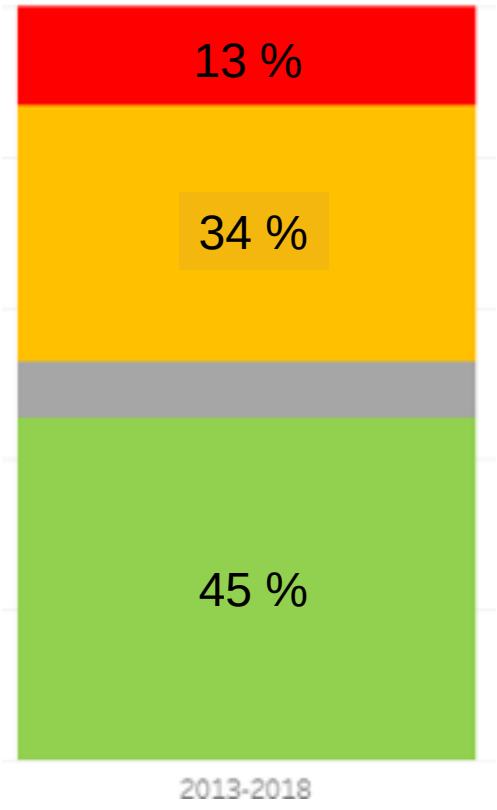

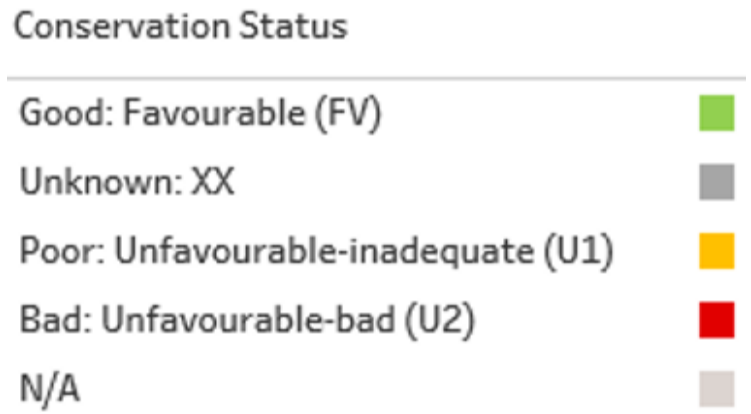

% -luku kuvaa luontotyyppiarviointien /lajiarviointien määrää (luontotyyppi/laji voi esiintyä sekä ALP että BOR-alueella -> kaksi arviointia)

Lähde: EEA Art 17 dashbords, luontodirektiivin lajit ja luontotyypit

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Yleisiä huomioita luontotyypeistä

- Vuoteen 2030 mennessä jäsenmailla on joustoa valita kaikkien luontotyyppien joukosta ne luontotyypit, joille tilaa parantavia toimia kohdennetaan
- Vuoteen 2040 ja 2050 mennessä toimia pitää kuitenkin alkaa tiukemmin kohdentaa kaikkiin luontotyyppiryhmiin
- Myös tuntemattomassa tilassa olevaa pinta-alaa täytyy alkaa huomioida myöhemmissä ennallistamissuunnitelmissa ja tavoitteissa: v. 2040 jälkeen tuntemattomassa tilassa olevaa pinta-alaa ei saisi enää olla
- Työn alussa on hyvä tunnistaa ne luontotyypit, joilla toimien aloittaminen heti olisi kustannustehokkainta ja kriittisintä sekä joista kertyy myös riittävästi pinta-alaa, jotta 30 % ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta saadaan tilaa parantavien toimien piiriin jo v. 2030 mennessä
- Myös Natura-verkosto liittyy tiiviisti tavoitteiden suunnitteluun:
    - Miten paljon tarvittavista toimista voidaan kattaa Naturan sisällä 2030 asti, ja paljonko luontotyyppien tilaa parantavia toimia on jo nyt heti kohdennettava sen ulkopuolelle

Heikentämättömyysvelvoite ennallistamisasetuksessa

- Ennallistetuilla luontotyyppien esiintymillä ja lajien elinympäristöissä, on varmistettava, että tila paranee jatkuvasti kunnes luontotyyppien esiintymien hyvä tila ja lajien elinympäristöjen riittävä laatu on saavutettu
- **Merkittävä heikentäminen tulisi estää:**
  1. ***ennallistetuilla alueilla, joilla on saavutettu hyvä tila ja lajien elinympäristöjen riittävä laatu***
  2. ***luontotyyppien esiintymillä, jotka ovat hyvässä tilassa***
  3. ***ei-hyvässä tilassa olevilla luontotyyppien esiintymillä, jotka tarvitaan artiklan tavoitteiden saavuttamiseen***.
- Velvoite ei koske
  - heikennystä hyvää tilaa paremmasta tilasta hyvään tilaan.
  - yleisen edun kannalta erityisen tärkeitä suunnitelmia ja hankkeita, joille ei ole vaihtoehtoista ratkaisua.
  - uusiutuvan energian hankkeita
  - maanpuolustusta
  - joukkoa erilaisia ’force majeur’ -tilanteita

Teemaryhmä 1:n työn tilanne

- Tilan, tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittely tehdään aluksi asiantuntijatyönä teemaryhmässä 1 ja sen asettamissa pienryhmissä v. 2025 aikana
- Luontotyyppejä ja lajien elinympäristöjä koskevia tietolähteitä mm.
  - Luontodirektiivin raportoinnin tuoreet tulokset (2025), esim. luontotyyppien hyvä tila ja suotuisa viiteala
  - EU:n biodiversiteettistrategian kansallisen sitoumustyön aineistoista tietoja toimenpiteistä
  - Syke:n ja Luke:n selvityshankkeet tuottavat tärkeää taustatietoa tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelylle: EUBI- ja LUHTI-hanke (metsäiset luontotyypit)
- Voidaan esittää myös vaihtoehtoisia etenemistapoja ja tavoitekokonaisuuksia
- Mahdollisuuksia olemassa olevien toimien laajentamisessa ja tehostamisessa (esim. METSO, Helmi, Nousu, Sotka, VHS, MHS, talousmetsien luonnonhoito jne.)
- Myös uusia toimenpiteitä (ml. lainsäädännön muutostarpeet) pohditaan
- Asiantuntijatyön jälkeen prosessi jatkuu projektiryhmässä ja ohjausryhmässä
  - ➢ Lopulliset linjaukset poliittisen prosessin tulos

Artikla 9: Jokien luonnollisen kytkeytyneisyyden ja jokiin liittyvien tulvatasanteiden luonnollisten toimintojen ennallistaminen

- Pintavesien kytkeytyneisyyden **keinotekoisten esteiden kartoittaminen** ja **poistettavien esteiden yksilöiminen**, ottaen huomioon keinotekoisten esteiden sosioekonomiset tehtävät
- Pintavesien keinotekoisten kytkeytyneisyyden **esteiden poistaminen**; **kohdennettava ensisijaisesti vanhentuneisiin esteisiin** eli niihin, joita ei enää tarvita uusiutuvan energian tuotantoon, sisävesiliikenteeseen, vesihuoltoon, tulvasuojeluun tai muuhun käyttöön.
- Esteiden poistamista täydennetään toimenpiteillä, jotka ovat tarpeen jokiin liittyvien **tulvatasanteiden luonnollisten toimintojen parantamiseksi**.
- Toimenpiteillä palautetun jokien luonnollisen kytkeytyneisyyden ja tulvatasanteiden luonnollisten toimintojen säilyminen

Maamme virtavesissä on noin 5000 padoksi luokiteltavaa rakennetta. Patoja on rakennettu eri tarkoituksiin: vesistön säännöstelyä, tulvasuojelua ja erilaista vesivoiman tuotantoa varten.
Muita vaellusesteitä kuin varsinaisia patoja on vielä selvästi enemmän. Tieverkossamme on arvioitu olevan noin 90 000 vesistöön asennettua tierumpua, niistä ehkä jopa kolmasosa estää kalojen ja muiden vesieliöiden liikkumisen.

Mereiset luontotyypit teemaryhmän (2) kuulumisia

- Teemaryhmässä edustettuna laaja asiantuntemus Itämeren luonnosta
- Käynnissä erillinen SYKE:n tutkimushanke, jonka tuloksia käytetään tavoitteiden ja toimenpiteiden laatimisessa
- Sidosryhmätyöskentelyä on painotettu ja suunnitteilla webinaari lokakuussa
- Valmistelutyössä on ollut esillä etenkin on yhteistyö tr1:n (sisävedet) kanssa vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden vahvasta roolista ennallistamissuunnitelmassa

Miksi ennallistetaan ja miksi merta ja vesiä hoidetaan

- Ihmisen toiminnan vuoksi vesien ja meren tila on huono ja ekosysteemi voi huonosti, sillä monet luontotyypit ja eliölajit kärsivät.
- Ennallistaminen on myös toimia, joilla vähennetään rehevöitymistä.
- Ennallistamistoimet eivät ole uusi asia, sillä Suomessa on pitkät perinteet vesiensuojelun toimenpiteistä ja vesistökunnostuksista.
- Meren ja vesien tilan parantaminen on pitkäjänteistä työtä, jonka tulokset näkyvät usein pitkällä viipeellä tuleville sukupolville.

Meriin ja vesiin kohdistuvien paineiden vähentäminen on ennallistamista

- Meri ja vesiluontotyyppien tilaan vaikuttavat paineet
  - Maa- ja metsätalouden ravinteiden hajakuormituksesta johtuva rehevöityminen
  - Turvemaiden maankäytöstä johtuva tummuminen (ojitukset)
  - Vesirakentamisen vaikutukset (säännöstely, esteet, jne.)
  - Ilmastonmuutoksen vaikutukset
  - Vieraslajien massakasvustot
  - **Mereisten elinympäristöjen ennallistamisessa on huomioitava valuma-alueen ennallistaminen ja rannikkovesien ennallistaminen**

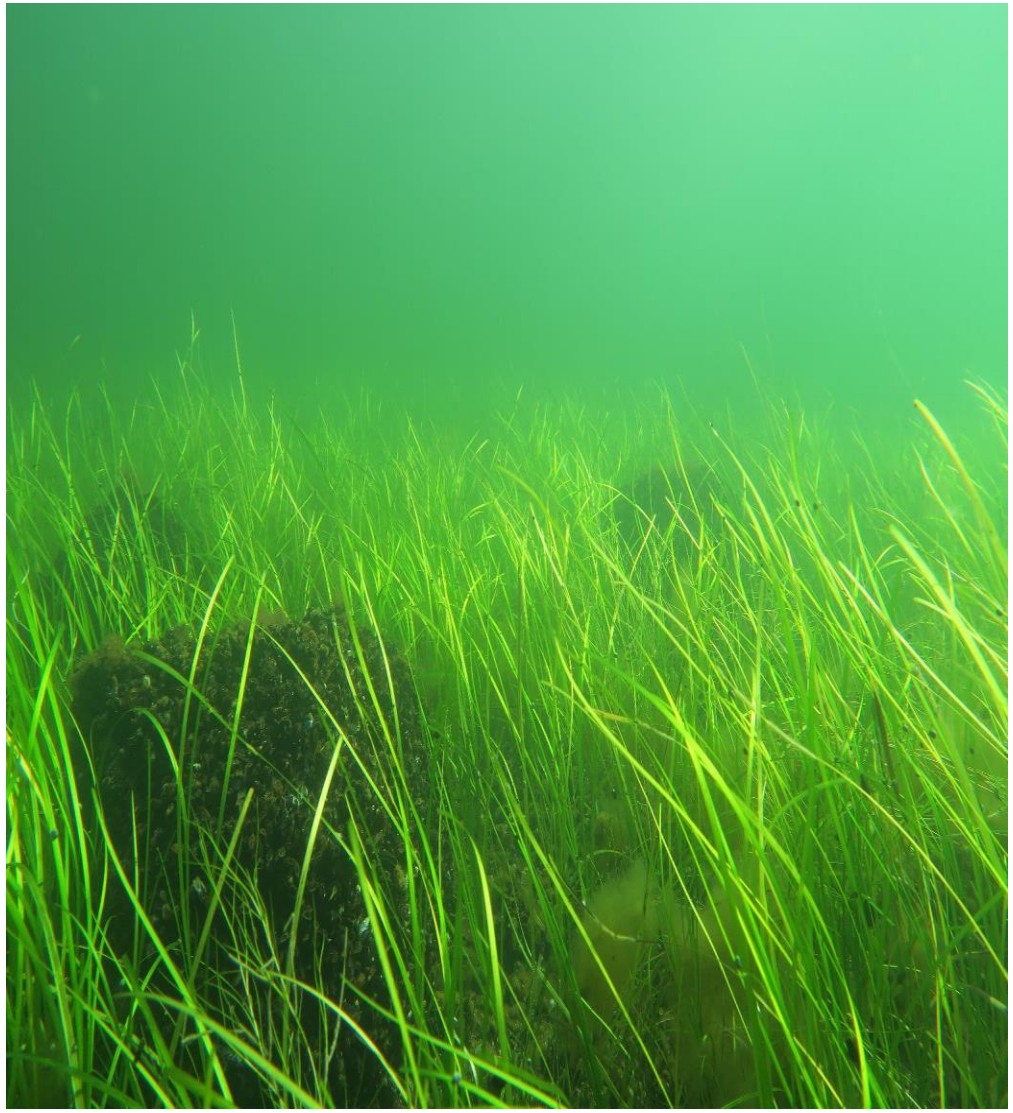

KANSALLINEN ENNALLISTAMISSUUNNITELMA

Kaupunkiympäristöt-teemaryhmän (3) ajankohtaiskatsaus

ADOBE STOCK

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kuuleminen 12.6.2025
Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen 12.6.2025

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Kaupunkiympäristöt ennallistamisasetuksessa

- Artikla 8 lisää kaupunkivihreää ja latvuspeittoa kuntien kaupunki-maisilla alueilla. Artikla koskee 60-70 kuntaa Suomessa. Komissio vahvistaa soveltamisalan piiriin kuuluvat kunnat vuoden 2025 lopussa.
- Kaupunkivihreä ja monimuotoinen luonto edistävät ilmastonmuutokseen sopeutumista, parantavat asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia sekä lisäävät elinympäristöjen viihtyisyyttä.
- Suomella on erinomaiset lähtökohdat kaupunkivihreän kehittämiseen, sillä kaupunkimme ovat kansainvälisesti vertaillen vihreitä. Alustavaa tilannetietoa mahdollisesti Art 8 soveltamisalaan kuuluvista alueista:
  - Vuonna 2021 kaupunkimaisten osien kaupunkivihreän keskiarvo 63 %, eri kuntien kaupunkimaisten osien kaupunkivihreän vaihteluväli 48-83 %.
  - Vuonna 2018 kaupunkimaisten osien latvuspeitto eri kunnissa n. 13-40 %.
- Tänä vuonna kaupunkiekosysteemialueiden, tyydyttävien tasojen ja toimenpiteiden määrittely ja laaja yhteistyö. Ensi vuonna viimeistely.

Kuva Janne Ulvinen

12.6.2025

Artiklalla 8 ei ole suoraa vaikutusta kaavoitukseen

EU:n ennallistamisasetus, artikla 8 (kaupunkiympäristöt)

Kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreä ja latvuspeitto:

- ei nettohävikkiä 2030 saakka
- **kasvava kehityssuunta 2031 alkaen**
  - kaupunkivihreä kansallisella tasolla
  - latvuspeitto kullakin kaupunkiekosysteemialueella

kunnes ***tyydyttävä taso*** on saavutettu.

Jäsenvaltio määrittelee

Jäsenvaltio määrittelee

Nettohävikkitarkastelun ulkopuolelle voidaan jättää kaupunkiekosysteemialueet, joissa kaupunkivihreä ylittää 45 % ja latvuspeitto 10 %.

KANSALLINEN ENNALLISTAMIS-SUUNNITELMA

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet